

For lite hvis vedtaket er lovstridig, og uten hjemmel hvis vedtaket er lovlig

Kommunal Rapport 08.10.2024, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Statsforvalteren mener en paragraf i vedtektene ikke er ulovlig, men anmoder kommunen om å fjerne den. Hvordan skal man forstå en slik anmodning?

SPØRSMÅL: I en kommune i vårt fylke har kommunestyret vedtatt nye vedtekter for det kommunale havnestyret. Dette er et kommunalt foretak (KF).

I de nye vedtektene er det gitt en bestemmelse om styrets sammensetning. I § 4 er det gitt bestemmelser om styrets sammensetning, der det blant er fastsatt at «Havnestyret skal bestå av fem medlemmer med personlige varamedlemmer, herunder en brukerrepresentant, og inntil 1 av kommunestyrets faste medlemmer».

Et mindretall i kommunestyret satte fram lovlighetsklage over denne vedtektsbestemmelsen med den begrunnelse at den «legger [...] begrensninger på mindretallets mulighet til å velge/foreslå kandidater».

Statsforvalteren uttaler at «Vi har forståelse for mindretallets innvendinger mot å begrense antallet faste medlemmer fra kommunestyret til havnestyret. Dette vil redusere mindretallets mulighet å få valgt inn ett medlem de selv ønsker i havnestyret når valget for eksempel foregår som forholdsvalg».

Men statsforvalteren kan imidlertid «ikke se at begrensningen i vedtekten § 4 er i strid med kommuneloven», og nøyer seg med å be «om at kommunen likevel vurderer om begrensningen i § 4 kan utgå».

Hvordan skal man forstå en slik anmodning? Er det riktig at kommunestyrets flertall kunne legge slike begrensninger på hvem som kunne velges til dette styret, og hvis det er tilfelle, har statsforvalteren myndighet til å be kommunen om å vurdere å fjerne denne begrensningen i vedtektene?

SVAR: Styre for kommunale foretak er et folkevalgt organ opprettet i medhold av kommuneloven kapittel 9, se [§ 9-1](#). Reglene i kommuneloven, herunder bestemmelsene i kapittel 7 om valg til slike organer, gjelder så langt ikke annet er fastsatt i loven.

Det betyr at kommunestyret ikke kan vedta bestemmelser i vedtektene for foretaket som avviker fra det som står i loven. Dette gjelder også spørsmål om valgbarhet, som er uttømmende regulert i [§§ 7-2](#) og [7-3](#).

En bestemmelse som fastsetter at det bare kan velges ett kommunestyremedlem som medlem av et slikt styre, vil fungere som en ulovlig begrensning av forslagsretten og valgbarheten ved dette valget. Det ville også skape valgtekniske problemer når det foreligger to eller flere listeforslag. Da må man ta stilling til på hvilken av de innleverte listene man skal stryke medlemmer av kommunestyret.

En statsforvalter har plikt til å oppheve et ulovlig vedtak hvis det foreligger lovlighetsklage, men har ingen annen overprøvings- eller styringsmyndighet overfor kommunale vedtak enn det som fremgår av bestemmelsene i kommuneloven om slik kontroll eller om godkjenningsmyndighet for visse vedtak. En anmodning hvor statsforvalteren bare «ber» om at kommunestyret skal endre et vedtak, er for lite hvis vedtaket er lovstridig, og uten hjemmel hvis vedtaket er lovlig.